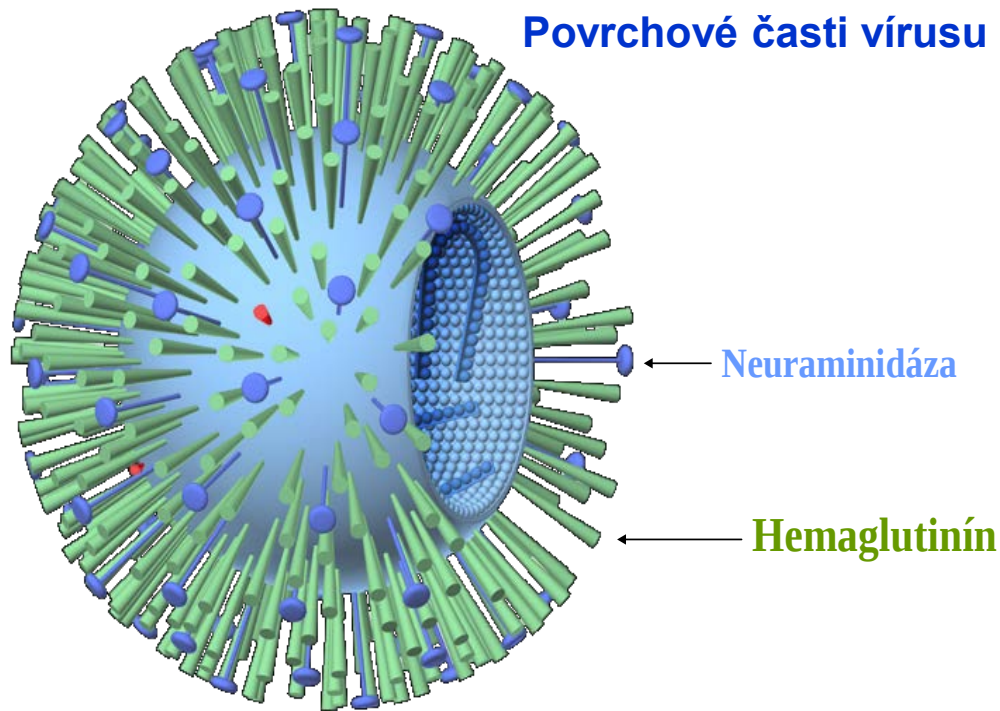

Čo je chrípka?

- ochorenie, ktoré vyvoláva vírus z čelade Orthomyxoviridae
- existujú 3 typy vírusov chrípky: **A, B, C**
- **Typ A**
 - ochorenia u ľudí a zvierat
 - vyznačuje sa veľkou premenlivosťou
- **Typ B a C** - ochorenia len u ľudí

Vírus chrípky – schéma

- Hemagglutinín
 - umožňuje vírusu aby sa pripevnil na bunky
- Neuraminidáza
 - umožňuje replikáciu a šírenie vírusov z bunky.

Symptómy chrípky

Náhly nástup:

- Horúčka (telasná teplota nad 38°C)
- Respiračné príznaky - kašeľ
bolest' hrdla
nádcha
- Celkové príznaky - bolest' hlavy
bolest' kĺbov
bolest' svalov
zimnica

Komplikácie chrípky

- Zápal priedušiek, zápal pľúc
- Zhoršenie existujúcich chronických ochorení
- Zápaly stredného ucha u detí
- Zápaly prínosových dutín
- Tráviaci trakt
- Centrálny nervový systém

Úmrtia ojedinelé

maximum (11 úmrtí) v SR - sezóna 2002/2003

25 osôb na ARO – sezóna 2014/15

Šírenie chrípky

Najčastejšie **vzduchom** - pomocou drobných kvapôčok produkovaných pri kýchaní, kašľaní a rozhovore.

Kontaminovanými
rukami

Vírus prežije:

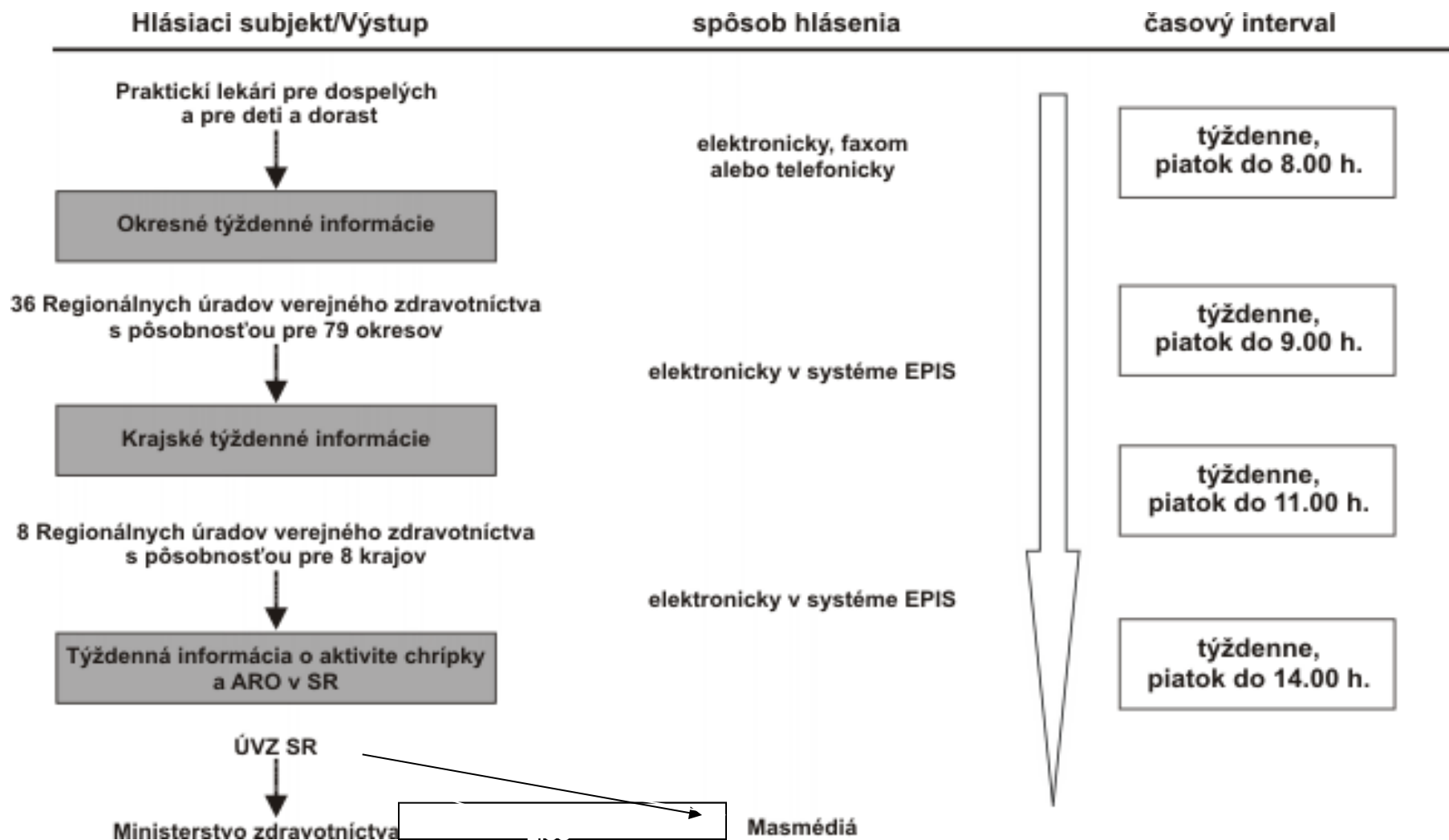
8 až 12 hod. na odeve,
papieri, vreckovke

24 až 48 h na tvrdých –
neporéznych povrchoch.

ZÁVAŽNOSŤ CHRÍPKY

- ☐ Vysoká chorobnosť
- ☐ Vysoká smrtnosť
- ☐ Epidémie, pandémie
- ☐ Komplikácie po ochorení
- ☐ Ekonomický dopad na spoločnosť
- ☐ Narušenie chodu života

Schéma hlásenia chrípky

Materiál od chorých na virologické vyšetrenie:

Ošetrojúci lekár

**územne príslušné virologické laboratóriá
ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica,
RÚVZ Košice,**

NRL pre chrípku ÚVZ SR Bratislava

**na detailnejšiu identifikáciu sa izolované kmene zasielajú do
referenčného laboratória WHO v Londýne**

Definícia ARO a CHPO

- **Akútne respiračné ochorenie (ARO)**
- akékoľvek akútne infekčné ochorenie dýchacích ciest s teplotou alebo bez teploty ako je:
- nádcha, rinofaryngitída, tonzilitída, sinusitída, otitis media, laryngitída, tracheitída, bronchitída, bronchiolitída, pneumónia a bronchopneumónia

- **Chrípka a chrípke podobné ochorenie (CHPO),(ILI - influenza like illness)**

akútne infekčné ochorenie s:

- náhlym začiatkom,
- horúčkou vyššou ako 38°C,
- prítomnosťou aspoň jedného z respiračných príznakov ako sú: kašeľ, bolesť hrdla, nádcha
- prítomnosťou aspoň jedného z celkových príznakov ako sú: bolesť hlavy, bolesť svalov, bolesť kĺbov, zimnica.

Výskyt chrípky

Na Slovensko - typický sezónny charakter výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení

- ✓ nástup - neskorá jeseň -1. vlna spravidla v decembri, kulminácia začiatok februára, epidémia trvá 4- 8 týždňov, len ojedinele roky bez epidémie
- ✓ každoročne v priemere 1 - 2 milióny ochorení,
80% v chrípkovej sezóne - 1. október až 30. apríl
- ✓ najvyššia chorobnosť - deti do 15 r. veku, v epidémiách
- deti školského veku

- Epidémie chrípky vznikajú každoročne z dôvodu premenlivosti vírusov chrípky.
Vírusy podliehajú drobným genetickým zmenám – mutáciám, z toho dôvodu prichádza k opakujúcim sa malým epidémiám v dvoch až troch ročných cykloch.

- Raz za 10 až 40 rokov prichádza k veľkej zmene vírusu. Skrížením medzi ľudským a zvieracím typom chrípkového vírus vznikne úplne nový typ vírusu, ktorý je schopný vyvolať rozsiahle pandémie. Ostatná pandémia bola zaznamenaná v rokoch 2009 – 2010.

Očkovanie

- **Zaočkovanosť populácie proti chrípke v Slovenskej republike už niekoľko rokov za sebou klesá.** V uplynulej chrípkovej sezóne klesla na úroveň **4,6 %**.
- WHO odporúča celkovú zaočkovanosť populácie vyššiu ako 30 %. **Očkovanie pritom výrazne znižuje množstvo závažných prípadov i cirkuláciu vírusov chrípky v populácii.**

- V odborných kruhoch je očkovanie proti chrípke považované za spoľahlivé, bezpečné a zároveň ide o ***najefektívnejší spôsob prevencie.***

Kedy je vhodný čas na očkovanie ?

- **Očkovat' sa možno:**

- ❖ počas jesenných aj zimných mesiacov až do objavenia sa epidémie chrípky
- ❖ aj v čase zvýšenej aktivity chrípky, riziko je však, že očkovaná osoba môže ochoriť skôr ako si stihne vytvoriť protilátky

Ochranné protilátky si organizmus vytvára postupne. Optimálne množstvo špecifických protilátok sa vytvorí asi za 10-14 dní po očkovaní.

Nežiadúce reakcie po očkovaní

- lokálne:
začervenanie, opuch, bolesť, indurácia
- celkové reakcie:
horúčka, závrat, triaška, únava, bolesť hlavy, bolesť svalov a kĺbov (odznajú za 1 až 2 dni bez liečby)
- raritné:
neuralgia (bolesť v priebehu nervu), parestézie (abnormálna citlivosť na dotyk, bolestivosť, teplo, brnenie), kŕče, prechodná trombocytopénia (nedostatočné množstvo krvných doštičiek), zápal žíl
- vzácné:
alergická reakcia a šok

Ktoré skupiny osôb by mali byť očkované?

- ❖ **Najmä osoby, u ktorých je najvyššia pravdepodobnosť vzniku komplikácií, resp. tí, ktorí sú najväčšmi vystavení zvýšenému riziku chrípky :**
 - osoby s iným najmä chronickým ochorením,
 - osoby so zníženou obranyschopnosťou organizmu vrodenou alebo získanou (malé deti s nedostatočne vyvinutým imunitným systémom, osoby 59 a staršie),
 - osoby žijúce v kolektívnych zariadeniach (domovy dôchodcov, sociálne ústavy, geriatrické centrá a podobne).

❖ **Ďalšie skupiny osôb:**

- osoby, ktoré môžu preniesť chrípku na rizikové skupiny (lekári, zdravotné sestry, zamestnanci ošetrovateľských ústavov a podobne),
- cestujúci do cudziny v čase predpokladanej epidémie chrípky,
- zamestnanci strategických podnikov, bánk, dopravy a podobne.